

Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного кримінального
суду у складі Верховного Суду
(актуальна практика)

Рішення, внесені до ЄДРСР,
за серпень 2023 року

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. КРИМІНАЛЬНІ ПРОВАДЖЕННЯ, ПЕРЕДАНІ НА РОЗГЛЯД ОБ'ЄДНАНОЇ ПАЛАТИ КАСАЦІЙНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ, ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВЕРХОВНОГО СУДУ	6
1.1. У зв'язку з необхідністю визначення порядку призначення остаточного покарання під час застосування положень ч. 4 ст. 70 та ст. 71 КК з урахуванням вчинення обвинуваченим нових кримінальних правопорушень у різні періоди до або після ухвалення одного чи кількох попередніх вироків кримінальне провадження передано на розгляд об'єднаної палати	6
1.2. Для з'ясування питання щодо необхідності визначення належного суб'єкта відшкодування документально підтверджених процесуальних витрат на користь потерпілого у випадку закриття кримінального провадження зі звільненням особи від кримінальної відповідальності кримінальне провадження передано на розгляд Великої Палати	8
1.3. Для з'ясування питання щодо визначення інстанційної підсудності кримінального провадження про перегляд за нововиявленими обставинами рішення Верховного Суду України, який виконував функції касаційної інстанції стосовно рішення апеляційного суду, постановленого останнім як судом першої інстанції (з огляду на повноваження судів апеляційної інстанції щодо надання оцінки доказам), кримінальне провадження передано на розгляд об'єднаної палати	9
РОЗДІЛ II. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	
I. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	11
1. Звільнення від покарання та його відбування	11
1.1. Звільнення від відбування покарання з випробуванням	11
1.1.1. Саме по собі бажання засудженого брати участь у воєнних діях з оборони України під час дії воєнного стану без документального підтвердження його зарахування до лав Збройних Сил України чи інших військових формувань не є підставою звільнення засудженого від відбування покарання з випробуванням	11
1.1.2. Незастосування судом звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК) до особи, визнаної винуватою у вчиненні в умовах воєнного стану нетяжкого та тяжкого кримінальних правопорушень, передбачених частинами 2, 3 ст. 436-2 КК, свідчить про підвищений ступінь суспільної небезпеки як вчинених злочинів, так і особи, що їх вчинила (з огляду на специфіку об'єктивної сторони виправдовування збройної агресії Російської Федерації в період воєнного стану в Україні), вказує на наявність у засудженого виражених	

українофобських поглядів, негативне ставлення до української влади та народу, підтримання російської агресії проти України, відповідає меті покарання і загальним засадам призначення покарання	12
II. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	12
2. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	13
2.1. Порушення авторського права і суміжних прав (ст. 176 КК)	13
2.1.1. Якщо засуджений вчинив ряд тотожних дій, передбачених ч. 1 ст. 176 КК, об'єднаних єдиним наміром, що полягали в незаконному розповсюдженні комп'ютерних програм, а також у незаконному їх тиражуванні та розповсюдженні на інших носіях інформації, це вказує на наявність у його діях одиничного продовжуваного посягання. Оскільки склад цього кримінального правопорушення передбачає встановлення значної шкоди потерпілому, то під час кваліфікації враховується загальна сума кількісних показників, пов'язаних із кожним діянням, вчиненим особою, що утворюють одиничний злочин	13
РОЗДІЛ III. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	14
I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	14
1. Докази і доказування	14
1.1. Висновок експерта	14
1.1.1. Під час проведення експертизи експерти можуть проводити ситуаційне моделювання, що відповідає вимогам кримінального процесуального законодавства та відомчим нормативним документам, за умови, що експерти керувалися вихідними даними, наданими слідчим, та за результатами експертизи дали відповіді лише на ті запитання, що поставив їм слідчий. Таке ситуаційне моделювання не є слідчим експериментом	14
II. ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ	15
2. Слідчі (розшукові) дії	15
2.1. Виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи	15
2.1.1. Обшук особи не є окремою слідчою дією, а проводиться під час її затримання чи обшуку житла. Якщо на момент проведення огляду місця події особу було затримано уповноваженою службовою особою, то слідчий перед тим, як провести огляд місця події, повинен скласти протокол затримання	15
III. СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ У ПЕРШІЙ ІНСТАНЦІЇ	16
3. Фіксування кримінального провадження під час судового розгляду	

в суді першої інстанції	16
3.1. Аудіозапис судового засідання	16
3.1.1. Якщо аудіозапис судового засідання на технічних носіях, що є в матеріалах кримінального провадження, має короткострокове переривання фіксації ходу судового засідання в частині змісту показань свідка, однак такий недолік не перешкоджає суду та учасникам провадження сприймати зміст показань цього свідка та досліджених доказів, а також перевірити правильність і повноту їх відображення, то це не свідчить про істотне порушення вимог кримінального процесуального законодавства	16
4. Межі судового розгляду	17
4.1. Відмова від підтримання державного обвинувачення	17
4.1.1. За відсутності відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення навіть за умови неявки потерпілого в судові засідання не можна вважати, що кримінальне провадження набуло форми приватного, і прирівнювати таку неявку до відмови від обвинувачення у зв'язку з тим, що відповідне обвинувачення набуває статусу приватного і здійснюється за процедурою приватного обвинувачення, якщо потерпілий висловив згоду на підтримання обвинувачення в суді. Обов'язковою умовою для застосування судом ч. 6 ст. 340 КПК є відмова прокурора від підтримання державного обвинувачення	17
IV. СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ	19
5. Провадження в суді апеляційної інстанції	19
5.1. Апеляційний розгляд	19
5.1.1. Наявність у матеріалах провадження повідомлення учасників судового провадження про призначення апеляційного розгляду, на звороті якого наявний запис від імені секретаря судового засідання про повідомлення учасників електронною поштою, а також підпис цієї особи, однак відсутні відомості про дату, час відправки повідомлення, адреси електронної пошти учасників, на які його направлено, а також підтвердження факту направлення такого повідомлення, як і дані про отримання обвинуваченим та його захисником письмового повідомлення про призначення апеляційного розгляду, свідчить про неналежне повідомлення сторін	19
6. Провадження в суді касаційної інстанції	20
6.1. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції	20
6.1.1. Суд касаційної інстанції не може скасувати судові рішення, оскаржене засудженим, якщо при новому розгляді провадження це може потягти погіршення його становища	20

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ВП	Велика Палата Верховного Суду
ВС	Верховний Суд
ВСУ	Верховний Суд України
ЄРДР	Єдиний реєстр досудових розслідувань
ЄСПЛ	Європейський суд з прав людини
КК	Кримінальний кодекс України
ККС	Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду
КПК	Кримінальний процесуальний кодекс України
ОП	об'єднана палата Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду

РОЗДІЛ І. КРИМІНАЛЬНІ ПРОВАДЖЕННЯ, ПЕРЕДАНІ НА РОЗГЛЯД ОБ'ЄДНАНОЇ ПАЛАТИ КАСАЦІЙНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ, ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВЕРХОВНОГО СУДУ

1.1. У зв'язку з необхідністю визначення порядку призначення остаточного покарання під час застосування положень ч. 4 ст. 70 та ст. 71 КК з урахуванням вчинення обвинуваченим нових кримінальних правопорушень у різні періоди до або після ухвалення одного чи кількох попередніх вироків кримінальне провадження передано на розгляд об'єднаної палати

Обставини справи: місцевий суд визнав винуватим та засудив особу за ч. 2 ст. 185; ч. 3 ст. 185 КК, призначивши покарання за ч. 2 ст. 185 КК – у виді позбавлення волі на строк 1 рік, на підставі ч. 4 ст. 70, ст. 72 КК за сукупністю кримінальних правопорушень шляхом часткового складання покарань, призначених за цим вироком (за кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 185 КК) та за попередніми вирокami, визначив покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки 6 місяців 10 днів, за ч. 3 ст. 185 КК – у виді позбавлення волі на строк 4 роки, на підставі ст. 71 КК шляхом часткового приєднання невідбутого покарання за попереднім вироком визначено остаточне покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років.

Апеляційний суд скасував цей вирок в частині призначення покарання і постановив новий, за яким призначив останньому покарання за ч. 2 ст. 185 КК – у виді позбавлення волі на строк 1 рік, на підставі ч. 4 ст. 70, ст. 72 КК за сукупністю кримінальних правопорушень шляхом часткового складання покарань, призначених за кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 185 КК та за попереднім вироком від 18.01.2021, визначив покарання у виді позбавлення волі на строк 1 рік 15 днів, за ч. 3 ст. 185 КК – у виді позбавлення волі на строк 4 роки, на підставі ст. 71 КК за сукупністю вироків шляхом часткового приєднання невідбутого покарання за вироком від 16.11.2020 та покарання, призначеного за цим вироком на підставі ч. 4 ст. 70, ч. 2 ст. 72 КК та за ч. 3 ст. 185 КК, остаточно визначив покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років.

Позиція ККС: кримінальне провадження передано на розгляд ОП.

Підстава передачі кримінального провадження на розгляд ОП: необхідність відступити від висновків ОП (від 15.02.2021 у справі № 760/26543/17 та від 14.06.2021 у справі № 443/806/19), оскільки цей висновок не враховує ситуації, коли існуватиме повторність двох або більше кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями КК (ч. 3 ст. 32 КК), які, попри повторність, слід кваліфікувати окремо.

Позиція колегії суддів стосовно вирішення проблеми: ОП доцільно відступити від цього висновку і сформулювати новий, щоб визначений порядок призначення покарання мав такий вигляд:

1. Суд призначає покарання за кримінальне правопорушення (кримінальні правопорушення) вчинене (вчинені), особою до постановлення першого попереднього вироку (незалежно від наявності чи відсутності «розірваної

повторності») та за наявності підстав визначає покарання за цими епізодами за сукупністю кримінальних правопорушень (ч. 1 ст. 70КК).

2. На підставі ч. 4 ст. 70 КК за сукупністю кримінальних правопорушень до призначеного покарання приєднує за правилами, передбаченими частинами 1–3 ст. 70 КК покарання, призначене першим попереднім вироком (незалежно від того, чи було застосоване цим попередніми вироком інститут звільнення від відбування покарання з випробуванням) і зараховує покарання, відбуте повністю або частково за попереднім вироком, за правилами, передбаченими в ст. 72 КК.

3. У разі існування одного попереднього вироку суд призначає покарання за злочин (злочини) вчинений (вчинені), особою після постановлення попереднього вироку (незалежно від наявності чи відсутності «розірваної повторності»)

та за наявності підстав визначає покарання за цими епізодами за сукупністю кримінальних правопорушень (ч. 1 ст. 70 КК).

4. У разі існування декількох попередніх вироків суд призначає покарання за злочин (злочини) вчинений (вчинені), особою в період між постановленням першого і другого попередніх вироків (незалежно від наявності чи відсутності «розірваної повторності»); за наявності підстав визначає покарання за цими епізодами за сукупністю кримінальних правопорушень (ч. 1 ст. 70 КК), після цього визначає покарання за правилами ч. 4 ст. 70 КК, як це описано в п. 2 вище, стосовно цієї сукупності кримінальних правопорушень з урахуванням другого попереднього вироку; у разі існування третього, четвертого тощо попередніх вироків, суд повторює цей алгоритм щодо кримінальних правопорушень, вчинених між другим і третім попереднім вироками, між третім і четвертим вироками тощо.

5. На підставі ст. 71 КК суд до покарання, призначеного за новим вироком, повністю або частково приєднує невідбуту частину покарання, призначеного за попереднім вироком (попередніми вироками), як це описано в пунктах 3 і 4 вище.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів ККС поділяє підхід, що був застосований ОП у постанові від 25.06.2018 у справі № 511/37/16-к та від 23.09.2019 у справі № 199/1496/17 та вважає, що у випадку коли особа, засуджується за кримінальні правопорушення, вчинені нею до попереднього вироку, за яким вона засуджена до покарання від відбування якого її було звільнено з випробуванням на підставі ст. 75 КК, то остаточне покарання підлягає визначенню на підставі положень ч. 4 ст. 70 КК до такого попереднього вироку, незалежно від того чи залишився цей вирок незмінний.

На думку колегії суддів, у ч. 4 ст. 70 КК законодавець визначив правила складання покарання безвідносно до того, чи охоплюються скоєні особою діяння однією частиною статті Особливої частини КК, що були вчинені нею до постановлення попереднього вироку. Оскільки цю повторність складають окремі злочини, ніщо не заважає окремо кваліфікувати ті епізоди, які були

вчинені до попереднього вироку, і ті епізоди, які були скоєні після його ухвалення.

Колегія суддів ККС вважає, що ОП необхідно сформулювати новий висновок, відповідно до якого у випадку, коли особа вчинила кілька кримінальних правопорушень, які передбачені тією самою статтею або частиною статті Особливої частини КК, як до постановлення попереднього вироку, так і після, тобто має місце «розірвана» засудженням повторність кримінальних правопорушень, суд призначає покарання окремо, за кожне кримінальне правопорушення, вчинене особою, як до попереднього вироку так і після.

Ухвала колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 23.08.2023 у справі № 236/4167/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113176432>

1.2. Для з'ясування питання щодо необхідності визначення належного суб'єкта відшкодування документально підтверджених процесуальних витрат на користь потерпілого у випадку закриття кримінального провадження зі звільненням особи від кримінальної відповідальності кримінальне провадження передано на розгляд Великої Палати

Обставини справи: місцевий суд визнав винуватим та засудив особу за ч. 1 ст. 286 КК. Вироком місцевого суду стягнуто з обвинуваченого на користь потерпілого процесуальні витрати на правову допомогу та витрати на приїзд до місця розгляду справи.

Апеляційний суд залишив без зміни цей вирок. Водночас постановив стягнути з обвинуваченого на користь потерпілого витрати на правову допомогу в апеляційному суді та витрати на прибуття до місця розгляду справи.

Позиція ККС: кримінальне провадження передано на розгляд ВП.

Підстава передачі кримінального провадження на розгляд ВП: наявність виключної правової проблеми, яка полягає у необхідності вирішення питання про розподіл процесуальних витрат в ухвалі про закриття кримінального провадження у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності.

Обґрунтування позиції ККС: у ККС існують різні підходи щодо застосування норм КПК щодо розподілу процесуальних витрат в ухвалі про закриття кримінального провадження у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності.

Висновок про застосування норми права, викладений у постанові ВП від 17.06.2020, вказує на те, що суд повинен вирішити питання про розподіл процесуальних витрат у будь-якому рішенні, яким завершується розгляд кримінального провадження по суті, у тому числі й в ухвалі про закриття кримінального провадження у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності, не узгоджується із засадничими положеннями презумпції невинуватості, приписами ст. 124 КПК і є таким, що створює неоднозначну ситуацію у правозастосуванні судами першої та апеляційної інстанцій у порядку кримінального провадження.

Зокрема, після прийняття вказаної постанови ВП від 17.06.2020 на основі вказаного висновку щодо застосування норм права вже склалася усталена практика як у суді касаційної інстанції, так і у нижчестоящих судах (постанови ВС від 26.01.2023 у справі № 755/1762/20 та від 02.12.2021 у справі № 449/1689/19, а також ухвали апеляційних судів від 08.02.2021 у справі № 398/1371/18 та від 13.10.2021 у справі № 607/2609/20 та інших).

Разом з тим, така практика, окрім зазначеного вище, не узгоджується з підходами у висновку ОП у постанові від 12.09.2022 у справі № 203/241/17, зокрема, щодо наявності таких обов'язкових умов для стягнення процесуальних витрат з особи, відповідно до ст. 124 КПК, як ухвалення обвинувального вироку та наявність на час його ухвалення або прийняття рішення апеляційним судом процесуального статусу обвинуваченого у особи, з якої стягуються витрати.

Ухвала колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 29.08.2023 у справі № 686/1699/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113204164>

1.3. Для з'ясування питання щодо визначення інстанційної підсудності кримінального провадження про перегляд за нововиявленими обставинами рішення Верховного Суду України, який виконував функції касаційної інстанції стосовно рішення апеляційного суду, постановленого останнім як судом першої інстанції (з огляду на повноваження судів апеляційної інстанції щодо надання оцінки доказам), кримінальне провадження передано на розгляд об'єднаної палати

Обставини справи: за вироком апеляційного суду АРК від 07.06.2004 особу засуджено за ч. 1 ст. 233, пунктами «а», «з» ст. 93 КК 1960 р. та за ч. 1 ст. 263, п. 13 ч. 2 ст. 115, ч. 3 ст. 189 КК у редакції 2001 р.

Ухвалою ВСУ від 23.12.2004 вказаний вище вирок змінено, постановлено виключити з вироку вказівку про застосування до особи за п. 13 ч. 2 ст. 115 КК додаткового покарання.

Не погоджуючись із зазначеною ухвалою, засуджений звернувся із заявою про перегляд її за нововиявленими обставинами до суду апеляційної інстанції.

Апеляційний суд ухвалою від 16.05.2022 повернув особі його заяву про перегляд за нововиявленими обставинами ухвали ВСУ від 23.12.2004, мотивуючи це рішення тим, що засуджений звернувся із заявою не до того суду, який, на його думку, першим допустив помилку внаслідок незнання про існування нововиявлених обставин, а розгляд заяв про перегляд ухвал ВСУ, постановлених за правилами апеляційного перегляду відповідно до процесуального закону, який втратив чинність, належить до юрисдикції ККС.

Позиція ККС: кримінальне провадження передано на розгляд ОП.

Підстава передачі кримінального провадження на розгляд ОП: необхідність відступити від позиції щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеної у раніше ухваленому рішенні ККС у складі колегії

суддів з іншої палати, а саме у постанові колегії суддів Другої судової палати ККС від 22.04.2021 у справі № 2/39/1198.

Позиція колегії суддів стосовно вирішення проблеми: інстанційна підсудність кримінального провадження щодо перегляду за нововиявленими обставинами рішення ВСУ, який виконував функції касаційної інстанції стосовно рішення апеляційного суду, постановленого останнім як судом першої інстанції (з огляду на повноваження судів апеляційної інстанції щодо надання оцінки доказам,) повинна визначатися за судом апеляційної інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: ККС зазначає, що практика ККС щодо розгляду заяв про перегляд ухвал ВСУ и за нововиявленими обставинами є іншою.

Зокрема, постановою колегії суддів Другої судової палати ККС від 22.04.2021 у справі № 2/39/1198 ухвалу апеляційного суду від 18.08.2020 про відмову у відкритті провадження за заявою засудженого про перегляд ухвали ВСУ від 22.06.1999 за нововиявленими обставинами залишено без зміни, а касаційну скаргу засудженого – без задоволення. Таке рішення ККС мотивував тим, що:

- положеннями ч. 1 ст. 463 КПК визначено, що заява про перегляд за нововиявленими обставинами подається до суду тієї інстанції, який першим допустив помилку внаслідок незнання про існування таких обставин;

- як убачається з матеріалів справи, ухвалу ВСУ від 22.06.1999 було постановлено за результатом касаційного розгляду касаційних скарг на вирок місцевого суду від 23.12.1998. При цьому, касаційний розгляд здійснено в порядку КПК 1960 року, який діяв на той час;

- відповідно до п. 15 Розділу XI Перехідних положень КПК апеляційні та касаційні скарги, заяви про перегляд судових рішень у кримінальних справах, які були розглянуті до набрання чинності цим Кодексом, або у справах, розгляд яких не завершено з набранням чинності цим Кодексом, подаються і розглядаються у порядку, що діяв до набрання чинності цим Кодексом, з урахуванням положень, передбачених § 3 розділу 4 Закону України «Про внесення змін до ГПК, ЦПК, КАС та інших законодавчих актів»;

- згідно з п. 21 ч. 1 ст. 3 КПК судом касаційної інстанції є ВС:

З урахуванням зазначеного у наведеній справі ККС дійшов висновку про те, що, звертаючись із відповідною заявою про перегляд ухвали ВСУ від 22.06.1999 до апеляційного суду, засуджений не дотримався вимог ч. 1 ст. 463 КПК, оскільки, зважаючи на положення ч. 3 ст. 33 КПК, кримінальне провадження у суді касаційної інстанції здійснює ВС. Апеляційний суд є судом апеляційної інстанції та, в даному конкретному випадку, не є тим судом, який повноважний здійснювати перегляд ухвали суду касаційної інстанції в порядку, передбаченому Главою 34 КПК.

Ухвала колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 31.08.2023 у справі № 1-33/04
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/113204164>

РОЗДІЛ II. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

I. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

1. Звільнення від покарання та його відбування

1.1. Звільнення від відбування покарання з випробуванням

1.1.1. Саме по собі бажання засудженого брати участь у воєнних діях з оборони України під час дії воєнного стану без документального підтвердження його зарахування до лав Збройних Сил України чи інших військових формувань не є підставою звільнення засудженого від відбування покарання з випробуванням

Обставини справи: місцевий суд визнав винуватим та засудив ОСОБА_1 за ч. 2 ст. 286 КК та на підставі ст. 75 КК звільнив його від відбування основного покарання.

Апеляційний суд залишив без зміни цей вирок, додатково мотивувавши правильність застосування судом першої інстанції ст. 75 КК тим, що обвинувачений добровільно долучився до лав добровольчого формування. У ході апеляційного розгляду виявив бажання брати участь у воєнних діях по обороні України. Колегія суддів апеляційного суду при цьому врахувала прагнення обвинуваченого, які є вкрай актуальними у час збройної агресії РФ.

Позиція ККС: скасовано ухвалу апеляційного суду і призначено новий розгляд в суді апеляційної інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: ККС вважає, що суд апеляційної інстанції неправильно застосував до обвинуваченого ст. 75 КК.

На час касаційного розгляду засуджений не надав жодних даних про зарахування його до ЗСУ чи інших військових формувань, які б підтвердили щирість та реальність його наміру брати участь у воєнних діях з оборони України, як про це він та його захисник заявляли в судах попередніх інстанцій.

Засуджений просив звільнити його від відбування покарання з випробуванням у зв'язку з необхідністю проходження військової служби, а в матеріалах справи на підтвердження цього містилась лише довідка за підписом командира Добровольчого корпусу про добровільне залучення засудженого та перебування в зазначеному формуванні. Водночас це формування було розформовано та переформатовано в окрему механізовану бригаду у складі ЗСУ. Матеріали кримінального провадження не містять жодних даних про службу засудженого в такому переформатованому формуванні. Саме по собі бажання засудженого брати участь у воєнних діях з оборони України, що є вкрай актуальними у час збройної агресії рф, було основною підставою для визнання необґрунтованою апеляційної скарги прокурора про неправильне, на його думку, застосування ст. 75 КК.

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 03.08.2023 у справі № 754/9758/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112693042>

1.1.2. Незастосування судом звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК) до особи, визнаної винуватою у вчиненні в умовах воєнного стану нетяжкого та тяжкого кримінальних правопорушень, передбачених частинами 2, 3 ст. 436-2 КК, свідчить про підвищений ступінь суспільної небезпеки як вчинених злочинів, так і особи, що їх вчинила (з огляду на специфіку об'єктивної сторони виправдовування збройної агресії Російської Федерації в період воєнного стану в Україні), вказує на наявність у засудженого виражених українофобських поглядів, негативне ставлення до української влади та народу, підтримання російської агресії проти України, відповідає меті покарання і загальним засадам призначення покарання

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: місцевий суд визнав винуватим і засудив особу за частинами 2, 3 ст. 436-2 КК, звільнивши від відбування покарання з випробуванням на підставі ст. 75 КК.

Апеляційний суд скасував цей вирок в частині призначеного покарання та ухвалив новий, яким визнав винуватим і засудив особу за частинами 2, 3 ст. 436-2 КК, залишивши вирок незмінним в іншій частині.

У касаційній скарзі захисник, зокрема, стверджує, що апеляційний суд, скасовуючи рішення місцевого суду про застосування ст. 75 КК не в повній мірі врахував, що він вперше притягується до кримінальної відповідальності, у вчиненому щиро розкаюється, позитивно характеризується, переглянув свої погляди та зробив для себе висновки, має міцні соціальні зв'язки, а також відсутність обставин, що обтяжують покарання.

Позиція ККС: залишено без зміни вирок апеляційного суду.

Обґрунтування позиції ККС: ККС зазначає, що апеляційний суд, дійшов правильного висновку про необхідність ухвалення нового вироку та призначення особі покарання без застосування ст. 75 КК.

ККС підтримав позицію апеляційного суду про те, що суд першої інстанції не в повній мірі врахував вимоги закону, які об'єктивно впливають на звільнення від відбування покарання з випробуванням, зокрема: характер та ступінь тяжкості вчинених обвинуваченим злочинів, які є нетяжким та тяжким проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, а також те, що дії обвинуваченого становлять велику суспільну небезпеку, вчинені в умовах воєнного стану на території України. Суди акцентували увагу на тому, що обвинувачений здійснював виправдовування збройної агресії, глорифікацію представників збройних формувань РФ в період воєнного стану в Україні, що свідчить про виражені українофобські переконання, негативне ставлення до української влади та народу, підтримання російської агресії проти України.

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 23.08.2023 у справі № 204/3688/22 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113064072>

II. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

2. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

2.1. Порушення авторського права і суміжних прав (ст. 176 КК)

2.1.1. Якщо засуджений вчинив ряд тотожних дій, передбачених ч. 1 ст. 176 КК, об'єднаних єдиним наміром, що полягали в незаконному розповсюдженні комп'ютерних програм, а також у незаконному їх тиражуванні та розповсюдженні на інших носіях інформації, це вказує на наявність у його діях одиничного продовжуваного посягання. Оскільки склад цього кримінального правопорушення передбачає встановлення значної шкоди потерпілому, то під час кваліфікації враховується загальна сума кількісних показників, пов'язаних із кожним діянням, вчиненим особою, що утворюють одиничний злочин

Обставини справи: ОСОБА_1 обвинувачувався в тому, що він 11.04.2013 встановив на системний блок персонального комп'ютера іншої особи та записав диски з примірниками трьох інстальованих комп'ютерних програм, виключні авторські права на тиражування та розповсюдження яких має компанія «Adobe Systems incorporated» та Корпорація «Microsoft», які мають своїх представників в Україні, заподіявши матеріальну шкоду правовласнику на загальну суму 16 578 грн, що є значною шкодою.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: місцевий суд визнав винуватим і засудив особу за ч. 1 ст. 176 КК.

Апеляційний суд залишив без зміни цей вирок.

У касаційній скарзі засуджений стверджує, що на момент вчинення інкримінованого йому діяння, розмір матеріальної шкоди, завданої у значному розмірі (ч. 1 ст. 176 КК), становив 11 400 грн. Вважає, що суд першої інстанції надав неналежну оцінку тому факту, що розмір заподіяної матеріальної шкоди на суму 16 578 грн був визначений шляхом арифметичного складання сум матеріальної шкоди, заподіяної декільком потерпілим, що законом не передбачено.

Позиція ККС: залишено без зміни рішення судів попередніх інстанцій.

Обґрунтування позиції ККС: ККС констатує, що правопорушення, вчинене засудженим, є продовжуваним, оскільки його дії мали юридично тотожний характер, були об'єднані єдиним наміром, що підтверджує правильність висновків судів про наявність у діях засудженого складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 176 КК.

Кримінальне правопорушення, відповідальність за яке передбачено ст. 176 КК, має матеріальний склад, обов'язковою ознакою об'єктивної сторони якого є настання наслідків у виді спричинення матеріальної шкоди у значному розмірі (якщо її розмір у 20 і більше разів перевищує НМДГ). У 2013 р. значний розмір матеріальної шкоди, необхідний для наявності складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 176 КК, становив не менше 11 470 грн.

З огляду на те, що засуджений вчинив продовжуване кримінальне правопорушення, ККС пояснив, що у разі, якщо склад такого кримінального

правопорушення передбачає встановлення певних кількісних показників, які впливають на його кваліфікацію (розмір заподіяної шкоди), то під час його кваліфікації враховується загальна сума таких показників, пов'язаних із кожним із вчинених особою діянь, що утворюють одиничний злочин. У випадках, коли умисел винного щодо розміру мав неконкретизований характер, вчинене слід кваліфікувати залежно від розміру фактично заподіяної шкоди.

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 23.08.2023 у справі № 265/3994/13-к <https://reestr.court.gov.ua/Review/113065926>

РОЗДІЛ III. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Докази і доказування

1.1. Висновок експерта

1.1.1. Під час проведення експертизи експерти можуть проводити ситуаційне моделювання, що відповідає вимогам кримінального процесуального законодавства та відомчим нормативним документам, за умови, що експерти керувалися вихідними даними, наданими слідчим, та за результатами експертизи дали відповіді лише на ті запитання, що поставив їм слідчий. Таке ситуаційне моделювання не є слідчим експериментом

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: місцевий суд визнав невинуватим та виправдав особу у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК, у зв'язку з недоведеністю вчинення обвинуваченим цього правопорушення. Приймаючи таке рішення, місцевий суд, зокрема, визнав недопустимим висновок комісійної судово-медичної експертизи, оскільки, як указано у вирокі, експертами було проведено слідчу дію – слідчий експеримент, що виходить за межі їх компетенції та порушило право обвинуваченого на захист. Згідно з матеріалами кримінальної справи експерти, які проводили вказану експертизу, у суді першої інстанції надали показання, що в ході проведення експертизи вони проводили ситуаційне моделювання за участю статистів та такого ж автомобіля, за кермом якого перебував обвинувачений. При цьому комісія експертів в ході експертизи виходила з вихідних даних, які надав слідчий, а за результатами експертизи надані відповіді лише на ті питання, які поставлені слідчим.

Апеляційний суд залишив без зміни цей вирок.

У касаційній скарзі прокурор, стверджує, що місцевий суд необґрунтовано визнав висновок комісійної судово-медичної експертизи недопустимим доказом, оскільки експертами було проведено ситуаційне моделювання, а не слідчий експеримент.

Позиція ККС: скасовано ухвалу апеляційного суду та призначено новий розгляд у суді апеляційної інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: ККС, ознайомившись зі змістом висновку комісійної судово-медичної експертизи, вважає передчасними висновки суду апеляційної інстанції про недопустимість такого доказу.

На думку ККС, ситуаційне моделювання як метод дослідження ситуацій, не є слідчою дією та включає в себе побудову моделі реальної ситуації і проведення за її допомогою різноманітних експериментів. Ситуаційне моделювання виступає, з одного боку, як форма пізнавальної діяльності, з іншого – як метод пізнання, а побудована модель ситуації є своєрідним систематизатором, накопичувачем інформації про подію.

В ході здійсненого в межах виконання зазначеної експертизи моделювання, комісія експертів виходила з вихідних даних, які надав слідчий, зокрема про кількість осіб в автомобілі, про тілесні ушкодження, отримані учасниками ДТП і саме з цих даних було зроблено висновки про те, що потерпілий перебував в автомобілі на місці пасажира переднього сидіння, а обвинувачений – на місці водія. Тому, будь-яких даних про те, що в ході проведення комісійної судово-медичної експертизи було здійснено слідчий експеримент та якимось чином порушено право обвинуваченого на захист, матеріали справи не містять.

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 10.08.2023 у справі № 706/1113/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112845916>

II. ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

2. Слідчі (розшукові) дії

2.1. Виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи

2.1.1. Обшук особи не є окремою слідчою дією, а проводиться під час її затримання чи обшуку житла. Якщо на момент проведення огляду місця події особу було затримано уповноваженою службовою особою, то слідчий перед тим, як провести огляд місця події, повинен скласти протокол затримання

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: місцевий суд визнав невинуватим і виправдав особу за ч. 2 ст. 309 КК.

Апеляційний суд скасував цей вирок і засудив особу за ч. 2 ст. 309 КК. Як убачається із формулювання обвинувачення, визнаного апеляційним судом доведеним, засуджений придбав наркотичний засіб та був викритий працівниками поліції. В обґрунтування винуватості засудженого у вчиненні вказаного кримінального правопорушення апеляційний суд поклав дані, які містяться в протоколі огляду місця події, у висновку експерта, а також у показаннях двох свідків.

У касаційній скарзі захисник вказує, що в основу обвинувального вироку апеляційного суду покладено недопустимий доказ, який отримано з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону, а саме протокол

огляду місця події, оскільки на момент проведення цієї слідчої дії обвинувачений вже мав статус підозрюваного, а тому слідчий був зобов'язаний скласти протокол затримання, роз'яснити йому процесуальні права, у тому числі право на захисника та на відмову від свідчень проти себе.

Позиція ККС: скасовано вирок апеляційного суду та призначено новий розгляд у суді апеляційної інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: ККС вважає, що апеляційний суд під час оцінки ключового доказу в цьому кримінальному провадженні, а саме протоколу огляду місця події, порушив вимоги кримінального процесуального закону, а також дійшов передчасного висновку, що з урахуванням вимог ст. 209 КПК на час проведення огляду місця події засуджений не був особою, яка фактично була затримана уповноваженою службовою особою.

З огляду на положення ч. 5 ст. 236 КПК обшук особи фактично не є окремою слідчою дією, а проводиться під час її затримання чи обшуку житла.

Свідки під час допиту в місцевому суді вказали, що приїхали до відділу поліції, де вже був засуджений, і після прибуття слідчо-оперативної групи на вулиці відбувалися слідчі дії. Разом з цим, свідок захисту у суді першої інстанції показав, що того дня він гуляв разом із засудженим та ще одним товаришем. Біля них зупинився цивільний автомобіль, з якого вийшли працівники поліції, які почали їх обшукувати. Нічого не знайшли, його з товаришем відпустили, а засудженому наказали їхати з ними та посадили до автомобіля. У зв'язку з чим засудженого затримали та повезли до поліції, не пояснювали.

Як впливає з протоколу огляду місця події слідчий СВ ГУНП провела огляд місця події, під час якого було виявлено та вилучено в засудженого наркотичний засіб, у проміжку часу, більше ніж через 3 години після викриття особи працівниками поліції у вчиненні зазначеного кримінального правопорушення.

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 16.08.2023 у справі № 759/9995/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112967479>

III. СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ У ПЕРШІЙ ІНСТАНЦІЇ

3. Фіксування кримінального провадження під час судового розгляду в суді першої інстанції

3.1. Аудіозапис судового засідання

3.1.1. Якщо аудіозапис судового засідання на технічних носіях, що є в матеріалах кримінального провадження, має короткострокове переривання фіксації ходу судового засідання в частині змісту показань свідка, однак такий недолік не перешкоджає суду та учасникам провадження сприймати зміст показань цього свідка та досліджених доказів, а також перевірити правильність і повноту

їх відображення, то це не свідчить про істотне порушення вимог кримінального процесуального законодавства

Обставини справи: під час судового розгляду кримінального провадження за ч. 1 ст. 115 КК у суді першої інстанції здійснювався аудіозапис цього судового розгляду на технічних носіях інформації. За результатами судового розгляду суд першої інстанції ухвалив обвинувальний вирок, яким визнав особу винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК.

Апеляційний суд залишив без зміни цей вирок.

У касаційній скарзі захисник стверджує, що в матеріалах провадження частково відсутній звукозапис судового засідання, де було допитано свідків.

Позиція ККС: залишено без зміни рішення судів попередніх інстанцій.

Обґрунтування позиції ККС: ККС, перевіряючи вказані вище доводи в касаційній скарзі, прослухав аудіозапис судових засідань, зафіксованих на технічних носіях інформації, зокрема і в день, коли було допитано свідків. У ході допиту свідка на носії інформації дійсно зафіксовано короткострокове переривання фіксації ходу судового засідання, однак тривало протягом однієї секунди. Незначна тривалість неякісної фіксації ходу судового засідання не перешкодила в необхідному обсязі зафіксувати зміст показань свідка, не вплинула на повноту відображення тих обставин, які повідомив свідок і відповідно до ст. 91 КПК підлягають доказуванню в кримінальному провадженні.

З огляду на викладене ККС дійшов висновку, що вказаний недолік технічної фіксації ходу судового засідання в цьому провадженні не можна вважати істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону, оскільки не перешкоджають суду та учасникам провадження сприймати зміст досліджених доказів та перевірити правильність і повноту їх відображення в оскарженому вирокі, зокрема, не завадили суду касаційної інстанції за результатами прослуховування аудіозапису судового засідання, який міститься на відповідному технічному носії інформації, сприйняти зміст показань свідка і переконатися в належній повноті і правильності їх відображення в оскарженому вирокі.

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 30.08.2023 у справі № 204/5840/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113236316>

4. Межі судового розгляду

4.1. Відмова від підтримання державного обвинувачення

4.1.1. За відсутності відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення навіть за умови неявки потерпілого в судові засідання не можна вважати, що кримінальне провадження набуло форми приватного, і прирівнювати таку неявку до відмови від обвинувачення у зв'язку з тим, що відповідне обвинувачення набуває статусу приватного і здійснюється за процедурою приватного обвинувачення, якщо потерпілий висловив згоду на підтримання обвинувачення в суді. Обов'язковою умовою для застосування

судом ч. 6 ст. 340 КПК є відмова прокурора від підтримання державного обвинувачення

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: місцевий суд закрит кримінальне провадження за ч. 1 ст. 191 КК на підставі п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК у зв'язку з відмовою потерпілої від обвинувачення. В цій ухвалі місцевий суд обґрунтував своє рішення тим, що згідно з п. 3 ч. 1 ст. 477 КПК, яка діяла на момент вчинення інкримінованого діяння, пред'явлене обвинувачення є приватним, а потерпіла в судові засідання не з'явилася 15 разів, про поважні причини своєї неявки не повідомила.

Апеляційний суд залишив без зміни цю ухвалу.

У касаційній скарзі прокурор стверджує, що в матеріалах провадження відсутня постанова прокурора про відмову від підтримання державного обвинувачення, тому, суд безпідставно закрит кримінальне провадження на підставі п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК, а неявку потерпілої в судові засідання суд першої інстанції помилково сприйняв як відмову від підтримання обвинувачення.

Позиція ККС: скасовано ухвалу місцевого суду та призначено новий розгляд у суді першої інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: ККС вважає, що правила відмови від підтримання державного обвинувачення встановлено ст. 340 КПК, ч. 1 якої передбачено, що, якщо в результаті судового розгляду прокурор дійде переконання, що пред'явлене особі обвинувачення не підтверджується, він після виконання вимог ст. 341 КПК повинен відмовитися від підтримання державного обвинувачення і викласти мотиви відмови у своїй постанові, яка долучається до матеріалів кримінального провадження. Копія постанови надається обвинуваченому, його захиснику, потерпілому, його представнику та законним представникам, а також представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження.

Стаття 340 КПК викладена законодавцем у певній послідовності і це означає, що одній дії повинна передувати інша, з огляду на те, що суд вправі застосувати положення ч. 6 ст. 340 КПК лише після відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення.

Однак матеріали цього кримінального провадження свідчать про те, що прокурор у суді першої інстанції не відмовлявся від підтримання державного обвинувачення. Не містять матеріали кримінального провадження й постанови про таку відмову, як того вимагають правила ч. 1 ст. 340 КПК.

Безумовно кримінальне провадження щодо кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 191 КК за правилами КПК може бути розпочато лише за заявою потерпілого (п. 3 ч. 1 ст. 477 КПК в ред., чинній до 10.01.2019), однак застосуванню ч. 6 ст. 340 КПК повинна передувати відмова прокурора від підтримання державного обвинувачення, оскільки без такої, навіть за умови неявки потерпілої в судові засідання, не можна вважати, що кримінальне провадження набуло форми приватного, і прирівнювати таку неявку до відмови

від обвинувачення. Адже відповідне обвинувачення набуває статусу приватного і здійснюється за процедурою приватного обвинувачення, якщо потерпілий висловив згоду на підтримання обвинувачення в суді.

Водночас у зазначеній справі місцевий суд залишив поза належною увагою положення ст. 325 КПК, згідно з яким, якщо в судове засідання не прибув за викликом потерпілий, який належним чином повідомлений про дату, час і місце судового засідання, суд, заслухавши думку учасників судового провадження, залежно від того, чи можливо за його відсутності з'ясувати всі обставини під час судового розгляду, вирішує питання про проведення судового розгляду без потерпілого або про відкладення судового розгляду. Суд має право накладати грошове стягнення на потерпілого у випадках та порядку, передбачених гл. 12 КПК. Суд першої інстанції не використав названих можливостей, наданих КПК, у повній мірі та не забезпечив належного розгляду кримінального провадження.

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 10.08.2023 у справі № 369/16015/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112775682>

IV. СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ

5. Провадження в суді апеляційної інстанції

5.1. Апеляційний розгляд

5.1.1. Наявність у матеріалах провадження повідомлення учасників судового провадження про призначення апеляційного розгляду, на звороті якого наявний запис від імені секретаря судового засідання про повідомлення учасників електронною поштою, а також підпис цієї особи, однак відсутні відомості про дату, час відправки повідомлення, адреси електронної пошти учасників, на які його направлено, а також підтвердження факту направлення такого повідомлення, як і дані про отримання обвинуваченим та його захисником письмового повідомлення про призначення апеляційного розгляду, свідчить про неналежне повідомлення сторін

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: місцевий суд визнав винуватим і засудив за ч. 2 ст. 125 КК.

Апеляційний суд залишив без зміни цей вирок.

У касаційній скарзі захисник стверджує, що всупереч вимогам ст. 405 КПК апеляційний розгляд проведено за відсутності обвинуваченого та його захисника, які не були належним чином повідомлені про дату і час судового засідання. Таким чином, було порушено визначене ст. 42 КПК право обвинуваченого на захист, що є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону.

Позиція ККС: скасовано ухвалу апеляційного суду та призначено новий розгляд у суді апеляційної інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: ККС доходить висновку, що розгляд кримінального провадження в суді апеляційної інстанції було здійснено

за відсутності обвинуваченого та його захисника, належним чином не повідомлених про дату, час і місце апеляційного перегляду.

У матеріалах провадження міститься повідомлення учасників судового провадження про призначення апеляційного розгляду, на звороті якого наявний запис від імені секретаря судового засідання про повідомлення учасників електронною поштою, а також підпис цієї особи. При цьому відомості про дату, час надіслання повідомлення, адреси електронної пошти учасників, на які його направлено, а також підтвердження щодо факту його направлення, – відсутні. Матеріали кримінального провадження не містять даних про отримання обвинуваченим та його захисником також і письмового повідомлення про призначення апеляційного розгляду.

Вказане невиконання судом апеляційної інстанції вимог ч. 4 ст. 405 КПК позбавило сторону захисту можливості брати участь у судовому розгляді, зокрема, виступити в судових дебатах, які є важливою частиною судового розгляду, де обвинувачений та інші, зазначені в ч. 1 ст. 364 КПК учасники судового провадження виступають із промовами з питань, що підлягають вирішенню судом під час постановлення судового рішення та з метою обґрунтування і доведення переконливості власної процесуальної позиції.

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 30.08.2023 у справі № 301/2470/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113204218>

6. Провадження в суді касаційної інстанції

6.1. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції

6.1.1. Суд касаційної інстанції не може скасувати судові рішення, оскаржене засудженим, якщо при новому розгляді провадження це може потягти погіршення його становища

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: вироком місцевого суду особі, засудженій за ч. 1 ст. 301-1 КК, призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з навчанням, вихованням та проведенням дозвілля дітей на строк 3 роки; за ч. 3 ст. 301-1 КК із застосуванням ст. 69 КК – до покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з навчанням, вихованням та проведенням дозвілля дітей на строк 3 роки, а на підставі ч. 1 ст. 70 КК призначено остаточне покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з навчанням, вихованням та проведенням дозвілля дітей на строк 3 роки. На підставі ст. 75 КК засудженого звільнено від відбування основного покарання з випробуванням з іспитовим строком тривалістю 3 роки.

Вироком апеляційного суду цей вирок у частині призначеного покарання скасовано та ухвалено новий вирок, яким засудженому призначено покарання за: ч. 1 ст. 301-1 КК – у виді позбавлення волі на строк 2 роки з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з навчанням, вихованням

та проведенням дозвілля дітей на строк 3 роки; за ч. 3 ст. 301-1 КК із застосуванням ст. 69 КК – у виді позбавлення волі на строк 3 роки з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з навчанням, вихованням та проведенням дозвілля дітей на строк 3 роки, а на підставі ч. 1 ст. 70 КК засудженому призначено остаточне покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з навчанням, вихованням та проведенням дозвілля дітей на строк 3 роки.

У касаційній скарзі засуджений стверджує, що суд апеляційної інстанції безпідставно погіршив його становище і необґрунтовано скасував рішення в частині звільнення від відбування покарання.

Позиція ККС: вирок суду апеляційної інстанції залишено без зміни.

Обґрунтування позиції ККС: ККС установив, що суд апеляційної інстанції мав право на скасування вироку місцевого суду у частині призначеного покарання та ухвалення в цій частині свого вироку, оскільки в апеляційній скарзі прокурор указував, чому він вважає призначене засудженому судом першої інстанції покарання із застосуванням ст. 69 КК м'яким і таким, що призначене з неправильним застосуванням статей 69 та 75 КК. Тому.

Призначаючи засудженому основне покарання у виді позбавлення волі за ч. 1 ст. 301-1; ч. 3 ст. 301-1 КК із застосуванням ст. 69 КК і за сукупністю злочинів на підставі ч. 1 ст. 70 КК у розмірі меншому, ніж було призначено за вироком суду першої інстанції, апеляційний суд усупереч ст. 23 КПК не дослідив докази безпосередньо та не навів у вироку інших підстав, ніж суд першої інстанції, які б істотно знижували ступінь тяжкості скоєних злочинів або суспільну небезпечність особи засудженого.

ККС дійшов висновку про неможливість скасування вироку апеляційного суду з цих підстав, оскільки касаційну скаргу подав засуджений, а за вимогами ч. 2 ст. 437 КПК обвинувальний вирок, ухвалений судом першої чи апеляційної інстанції, ухвалу суду апеляційної інстанції щодо вироку суду першої інстанції може бути скасовано у зв'язку з необхідністю застосувати закон про більш тяжке кримінальне правопорушення чи суворіше покарання або в інший спосіб погіршити становище засудженого лише у разі, якщо з цих підстав касаційну скаргу подав прокурор, потерпілий чи його представник.

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 17.08.2023 у справі № 606/2606/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112967546>

Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика). Рішення, внесені до ЄДРСР, за серпень 2023 року / Упоряд.: відділ аналітичної та правової роботи Касаційного кримінального суду управління аналітичної допомоги касаційним судам та Великій Палаті Верховного Суду департаменту аналітичної та правової роботи; секретар Першої судової палати ККС ВС, канд. юрид. наук Н. О. Антонюк. Київ, 2023. – 22 с.

Застереження: видання містить короткий огляд судових рішень Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. У кожному з рішень викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 [@supremecourt_ua](https://www.instagram.com/supremecourt_ua)